

POGAJAJ BÓH

ČAS OPIS EVANGELSKICH SERBOW

2. číslo · ISSN 0032-4132

Budyšin, februar 1985

Lětnik 35

Hrono za měsac februar:

Jězus Chrystus praji: Wjeselće so, zo su waše mjena w njebjesach zapisane. Luk. 10,20

Wutoru wječor w pječich zhromadži so w našim „wosadnym bydlenju“ – cyrkej hišće nimamy – črjoda ludźi: farska pomocnica, kiž je za wopyty pola starych ludźi přistajena, diakon, tež wosebje za wopyty přistajeny, dwaj fararjej, wjednik kubłanišća za přichodnych fararjow z jednym studentom (poprawom by jich dyrbało něšto wjace być ...) a sydrom młodostnych. Po zhromadnej wječeri a krótkim rozpowědanju dostanu młodostni a docent ze studentom lisćiny z ludźimi, wot kotrychž smy na někajke wašnje zhonili, zo bydlja nětko w jednym z nowych domow našeje wosady, zwjetša přez přezjewjenje wot dotalnej wosady. Potom podadza so wšitcy na puć a wopytuja tu te adresy. W džewječich so zaso zeždžemy. Wuhodnoćimy, što smy nazhonili a rozeždžemy so po zhromadnej modlitwje.

To je někak situacija, do kotrejež je Jězus tehdom słowa našeho hrona rěčal: Wón bě swojich wučomnikow wupósłał. Woni běchu wšelake nazhonili a nětko přińdźechu zaso wróćo. Woni su dobre nazhonili, wosebje to, zo su jim zle duchy podwólne, hdyž zakročja přeciwo nim w Jězusowym mjenje.

A tu móžemy přenje za nas zajimawe wobkedžbować: Jězus wostrózbja z našim hronom swojich wučomnikow. Naše hrono je mjenujcy jenož druhu džěl 20. rjadki. Wona rěka pońje: „Ale nje-wjeselće so přejara, zo su wam duchy poddate, ale wjeselće so, zo su waše mjena w njebjesach zapisane.“ Jězus jako dobry znajer ludźi bě hnydom pola swojich wučomnikow wobkedžbował, zo su w straše, do začuća so zalubować, zo su woni něšto wosebite.

Wobkedžbuj tu elitowe myslenje tež pola křesćanow našeho časa. Wone jewi so na jara wšelake wašnje. Njedawno mějachmy jako wosada wopyt partnerskeje wosady. Woni běchu sej wobhladali tež nowu cyrkej tu w Marzahnje a běchu mjenjenja, zo je wona přetriumfalistiska, zo pokazuje přejara bohatstwo cyrkwe. Móžu sej myslić, zo pak je runje tuta mysl knjezow twara pohnuła, tak twarić. Woni chcychu našemu wobswětej dopokazać, zo cyrkej něšto je, zo ma wona móc. Ale je to Jězusowe myslenje? Je to myslenje toho, kiž je wo sebi prajil, zo njeje přišoł knježić, ale sluzić? Hdy by won swojim wučomnikam dowolił, zo smědža so nad nazhonjenjom swojeje mocy dale wjeselić, bychy woni bórže tak myslili, kaž je to cyrkej bohužel potom husto činiła a džensa hišće čini ...

Jězus chce, zo bychmy – so na jeho mjeno powoluju – dobre činili a pře-

čiwo zlemu wojowali, ale naše wjesele njesměmy po jeho přikazu z toho měć, zo su nam přez njeho tajke mocy date, ale z toho, zo je so nad nami hižo před tym to same stało, štož so nětko přez nas stawa: zo smy wobydlerjo božeho kralestwa.

Wobraz, kotryž steji za Jězusowym slowom, je tón: Města mějachy w Jězusowym času lisćiny, do kotrychž běchu či zapisani, kotřiž běchu byrgarjo tutoho města. Štož bě do tajkeje lisćiny zapisany, měješe wšitke prawa a wužiwaše wšitke lěpšiny, kotrež tute město poskićeše. Tutón wobraz wužiwa so w bibliji wjace razow. Rěči so wo knize žiwjenja (2. Mójz. 32,32; Jez. 4,3; Dan. 12,1; Mal. 3,16; Ps. 69,29; Fil. 4,3 a Zjewj. 20,15).

Wjeselo, kotrež chce Jězus nam ze swojim slowom posrědkować, ma swoju přičinu w tym, zo mamy podžěl na božim kralestwje, zo dostanjemy wěčne žiwjenje a zo smy z Bohom w zhromadženstwje. Hdyž je to naše zakladne přewědženje, hdyž je to zašto do našeho křesćanskeho wědomja, potom nje-trjebamy so zwonkownje hordzić z někajkej přewahu našeje wěry, ale potom změjmy samsne nastajenje, kaž měješe je Jězus. Tohodla je won ludžom sluził ze swojim předowanjom a swojimi skutkami. To, štož su wučomnicy před našej podawiznu nazhonili, a naše slowo stej znamjeni za přewědženje, kotrež jako křesćenjo mamy: Bože kralestwo je so hižo započalo, my smy jeho byrgarjo a jako tajcy smy tu žiwi, wjesele džělajo Bohu k česći a ludžom k wužitku ...

Cyril Pjeh

Mudrosć starych Serbow

Žana mróčalka njewostanje stejo

Hižom smy w druhim měsacu lěta 1985. Nowe lěto je nam ruče zestariło. Takle so čas minje! Žadyn džěn swogeho krótkeho žiwjenja njemóžemy wospjetować.

Jako hólčec sym so při husypasenu rady na chribjet lehnył a mróčeje wobkedžbował, jich džiwne a hustodosć krasne formy. Druhdy mějachy blyščatu kromu kaž z luteho slěbora. Hdyž so slóncó chowaše, přewodžachu jo mróčeje w najrjeńšich barbach boži domčk. Wobrazy – rjane kaž bajki – njemějachy zaneje wobstajnosće.

Pobožni wědža, zo tu žanoho wobstajneho města nimamy, ale to přichod-

ne, tón nowy Jerusalem, pytamy. My smy ducy po puću do njeho. Naš zemski puć do njejes njeje jenož černjojty a bolostny. Jězus je widzał hrěch a hubjenstwo čłowjekow, ale tež rjane lilije na polu a ptaki pod njebjom, kotrež so njestaraja wo jutřiši džěn, ale ze swojim wjesolym spěwom chwala swogeho stworičela. Kaž mróčeje čahnu pod njebjom, tak chodžimy my krótki čas po tutej zemi. Kóždy džěn ma swoju formu. Zrudoba a radosć – wšo ma swój čas. Plakać a so wjeselić – wšo ma swój čas. Derje tak! To je bohatstwo našeho žiwjenja. Kóždy džěn, njeh je tajki abo tajki, je hnada wot Boha.

Njeskomdžmy žadyn. Jutře budže džensniši džěn do wěčnosće nimo.

Gerhard Wirth

Mamy zaso serbskeho superintendenta

Pozawny nas hižo witachu, jako so njedželu, 11. nowembra 1984, Michałskej cyrkwi bližachmy. Smědžachmy so na slóncnej njedželi zaso mjez sobu witać. Za nas ewangelskich Serbow ličene, bě so wulka wosada zhromadžiła. Pozawny a wosadny chór kaž instrumentalna skupina Michałskej zahajichu swjatočnosć. Po začehnjenju fararjow a biskopa zaspěwa wosada kěrluš 224 „Džak Bohu! Džens je njedžela ...“.

Knjez farar Paler měješe postrow a modlitwu, a epistolu čitaše knjez farar Lazer. Po kěrlušu 312 „Do ruki daty Božeje tež we nej zawostanu ...“ wučita knjez farar Feustel scenje. Wěrywuznaću scěhowaše předstajenje našeho noweho serbskeho superintendenta, S. Alberta.

Přečitanje poručenskeho wopisma bě přewzał KAR Lenk a žiwjenjoběh němski superintendent Kreß.

W zawodnym předowanju němski biskop dr. Hempel přida, zo běchu napjatósće mjez němskimi a serbskimi křesćanami, njebě to runje katastrofalne, ale wone běchu tu. „Dolho smy so dlili“, wón rjekny, „a nětko ma to być znamjo, zo budže wšo derje ... Prjedy džyli bě Cornobóh a Bělobóh, přjedy hač běchu Serbj a Němcy, je był jedyn Bóh nad wšitkimi ...“

A nětko něšto wosobinske. Superintendent je farar. Jako so stach z biskopom, běchu moji přečeljo samsni, a tola bě wjele hinak. Naš tróšt je, zo mamy

Wutrobnje Was přeprošujemy na

kubłanski džěn – 25. februara 1985

Thema: Chrystus – naša nadžija

započatk: 9.30 hodž. w Budyšinje we wosadnym domje na Hornčerskej

jednoho Boha, kiž je nam wuček, ke kotremuž so můžeme dowěrić. A jeho swěrje poručamy Albertec swójbu, ho-
sći a sebje samych. Naše žiwjenje wo-
stanje w ruce nas stajnje wobdawaceho
wěčného Boha.“

Bibliskej čitani k zapokazanju mje-
štaj superintendent n. w. Wirth a farar
Malink z Math. 18: „Zawěrnje ja praju
wam: Štož wy na zemi wjazac budžeće,
to dyrbi tež w njebjesach zwjazane
być; a štož wy na zemi rozwjazace, to
dyrbi tež w njebjesach rozwjazane być“
— a z 2. lista na Kor.: „Přetož my nje-
předujemy so samych, ale Jezom Chry-
sta, zo wón je tón Knjez, my pak waši
wotročy Jezusa dla.“

Zapokazanje sta so přez krajneho bi-
skopa dr. Hempla ze słowami: „Sy ty
zwólniwy...“ a wotmołwa „Haj, z Bo-
žej pomocu.“

Słowa požohnowanja sej njejsym
wšitke spomjatkowała. Jedin česki far-
rar wupraji słowo: Milost Boží s tebou!
a to tež my přejemy našemu superinten-
dentej z cyłeje wutroby.

Po kěrļušu „Njeh Bohu džakuje...“
předowaše nowy serbski superintendent
S. Albert.

Mócnje zaklinča po tym kěrļuš wosa-
dy „Ach, wotuć, ducho swědkow přé-
nich“.

Překwapjena běch, kelko wukrajnych
hosći běchu přijěli. Za tute počesćowa-
nje drohim přecelam wosebity džak!

Knjez farar Malink wozjewi, zo su
hosće ze sydrom wšelakich cyrkwjow
přitomni kaž tež dostojni knježa z ka-
tolskeho Serbstwa.

Zaso zaspěwa chór Michalskeje wosa-

Swjedgeński čah do Michalskeje cyrkwyje

dy — rjenje to klinčeše, štož zanošowa-
chu. Dny pozdžišo zhonich, zo bě to wot
K. A. Kocora „Swjaty Ducho, swět-
losć, jasnosť...“ Tuž so tež chorej kaž
knjezej kantorej Baumannej džakujemy
za wšu naložowanu prócu.

To najrjeńše za mnje pak bě polna
Michalska cyrkej. A zo sće telko při-
chwatili, za to słuša wam, lubowani
Serbj, džak!

Po kemšach bě skladnosť k šalce ko-
feja na farje. Wuprajimy luby džak so-
tromaj, kotrejž nam to zmóžništej. Tój-
što wosadnym bě štricl a šalka kofeja
zeslodžata po tajkej wuběrnej swjatoč-
nej hodžince. Wukrajni a tukrajni ho-
sće běchu do „Wjelbika“ přeprašeni.

Nadžijam so na strowe zasowidženje
na kublanskim a cyrkwinskim dnju.

Hanka T.

Gerat Lazer

21. serbski cyrkwinski džen

10./11. junija 1967 w Slepom

Wón steješe w znamjenju jubilejne-
ho lěta: Před 450 lětami bě dr. Měrcin
Luther 95 tezow na durje hrodowskeje
cyrkwyje we Wittenbergu přibił. Wmjeń-
šim kruhu zhromadži so sobotu wokoło
30 wosobow, kotřiž na wědomostnej
přednoškaj w zwisku z tutym jubilejom
sluchachu. Z bohateho nazhonjenja a
slědženja čerpaše farar dr. Zyguš z Wul-
kich Zdzarow, jako wón wo započatku
reformacije w Hornjej Łužicy rěčeše
a so wosebje počahowaše na krajinu
wokoło Slepoho. A po nim rěčeše k nam
naš drohi přecel senior Lanštjak z Prahi.
K našemu wulkemu wjeselu přecita
nam swój přednošk w serbskim přelož-
ku. Wón nam wotkry styki mjez starej
českej bratrowskej jednotu a mjez
Lutherom, přeco zaso rjenje na to po-
kazuju, štož nas zwjazuje a štož nas
rozeznawa.

Kajki krasny napohlad w Slepjanskim
božim domje běše njedzělu najrjeńša
pycha ewangelskeje cyrkwyje, mjenujcy
nahladna, haj wulka wosada. Na cyrk-
winskih lawkach njebě městowno došć
za wšitkich kemšerjow, za wšitkich, kiž
njeběchu jenož z Hornjeje, ale tež z Del-
njeje Łužicy přichwatili. Došć awto-
busow steješe wonka na wjesnej hasy.
Skoro móhlo naše wutroby nětko po
17 lětach něšto zawisće tohodla napjel-
nić. Farar Rejsler z Budestec, doholět-
ny přecel Slepjanskich Serbow — po
lěta pozdžišo ležeše hižo na marach! —,
předowaše mócnje wo 1. Kor. 3,11:
„Druhi zakład njemóže nchtó založić
chiba tón, kotryž je založeny, Jezus
Christus.“ — Za Zhorjelsku cyrkej post-
rowy wyši konsistorialny rada Juer-

gensohn a za saksku wyši krajny cyrk-
winski rada Henckel z Drježdžan.

Tež na dopoldnišich kemšach so naš
luby hósć senior Lanštjak słowa jimaše.
Wón chcyše wjace přinjesć hać jenož
formalny postrow. Wón chcyše z wu-
troby do wutrobow rěčić, a to so je-
mu tež poradži.

Serbski superintendent Wirth, kiž tu-
tu narěč tołmačeše, sam porěča wo
swobodze křescana. Delnjoserbsce rěče-
še farar Nowak z Drjowka wo měsac-
nym hronu: „Ty, Božo, mje widziš.“

Po tutych bohatych kemšach běše
dlěša připołdniša přestawka trěbna. Po
wobjedže w hosćencu chcychmy do far-
skeje zahrody a spěwać na zwučene
wašnje. Ale trawa bě mokra a dešč
hrožeše. Tak dyrbjachmy hić do bože-
ho domu. A tam zaklinčachu naše lube
ludowe spěwy, rjenje přewodžane z po-
zawnamy.

Skoro 600 na hlownej a kónčnej zhro-
madžinje přitomnych móžeše předsyda
popołdnju postrowiće, mjez nimi tež ka-
tolskich fararjow a lajkow. Knježna
Hanka Koklic z Bukey spěwaše Bacho-
we kěrļuše ze „Semelijowych spěwar-
skich“. Rjane překwapjenje mješe
němski wosadny farar Mildner po swo-
jim postrowje, jako daše holcam w jich
pyšnej Slepjanskej drasće krasnje mo-
lowane jejka hosćom cyrkwinskeho dnja
poskićić. Z tematiku našeho zjězda za-
běrachu so někotři rěčnicy, mjenujcy
najprijedy superintendent Graefa z Wo-
jerec, kiž wuznam Lutheroweje refor-
macije powšitkownje wuzběhny. Farar
Pawoł Wirth z Klukša nas napominaše,
naležnosť reformacije do moderneho
swěta přeložować. Knježna Hanka Haj-
nec z Budestec na lube wašnje na na-
dawki pokaza, kotrejž runje džensa ma-
my jako namrěwcy reformacije. „Zo
bychmy tola mačerje a wowki měli, tež

džedow a nanow, kiž džensa hišće z dže-
ćimi serbsce rěča a spěwaja!“ (Rěčnica
je so sama pozdžišo jako młoda mać
swěru při wočehnjenu swojeju džěsći
ze swojim serbskim mandželskim Tha-
rankom po tym měla, štož nam tehdom
tak na wutrobu kładžeše!) Maks Čabran
z Poršic nas potom na swoje wašnje
namolwješe, w Boze stajnje svoj
„twjerdy hród“ meć a wobchować. Na
bóle wědomostne a historiske wašnje
porěča farar Nowak z Drjowka, kiž nam
wšelake praješe wo započatku reforma-
cije w Delnej Łužicy. Ekumeniski hósć
dr. Mičan z Brna rěčeše jako ludowy
misionar, pokazuju žiwu wěru a sebi ža-
dajo jasne rozsudženje za Chrystusa.
Tež wyši cyrkwinski rada Henckel
z Drježdžan so hišće raz słowa jimaše.
Wužiwajo dobry přikład z moderneje
literatury napominaše, dać bydlić Bo-
žemu Duchej w našej wutrobje. Tak
běše to pisany wobraz, kotryž so nam
molowaše njedzělu popołdnju kaž na
cyłym cyrkwinskim dnju w Slepom, kiž
we wšitkim běše jara rjane, spokojace
dožiwjenje.

Rozmołwa ze sotru Friedu Wjelic

Sotra Frieda, što was najbóle hnuje,
hdyž zhladujuće wroće na swoje wjac
hać 80 lět žiwjenja?

F. W. Hdyž na swoje dołhe žiwjenje
zhladuju, kotrejž je mi Bóh w swo-
jej miłosći daril, dyrjbu myslić
na słowo z psalmow. Tam modli
so Mose: „Naše žiwjenje traje
70 lět, hdyž wysoko přiřidže 80 lět,
a hdyž je krasne bylo, da je bylo
próca a džělo.“

Kelko njezasluženeje hnady sym
we 8 lětdzesatkach swojeho žiwje-
nja dožiwiła, tak zo móžu jenož
Knježa chwalić! Wón je mi byl

Slepjanskej holcy

foto: Steffen Lange

swěrna a je kaž nan ke mni stał. Hdyž pak na sebje samu hladam, dyrbbju přiznać, zo sym wjele skomdžila. Něštozkuli bych mōhla lěpje sćinić a husto sym přemalo lubowała. Ale Knjez mje njeje wopuścił. A to je zaso přičina, zo bych so džiwała a so dżakowała.

„Moje džěčo, Jězus je će přiwzał.“

Hdyž zhladuju wroćo, dyrbbju prajić, zo běchu moje lěta młodosće polne chutnosće. Moji bratřa dyrbbjachu do wójny, mój nan bě hižo dolho chorowaty, tak zo dyrbbjach mjenje abo bóle ja ratarstwo přewzać.

Sotra Frieda, hdže je waša domizna?

F. W. Dom mojih staršich steješe w Kubšicach, w Budyskim wokrjesu, w serbskim džělu Hornjeje Lužicy. Moji předchadnicy běchu Serbja, a tak smy doma němsce a serbsce rěčeli. Sym byla pjate wot sydrom džěči. Jedne z najrjeńšich dopomnjenkow z mojeho džěčatstwa su wopyty pola přiwuznych mojeho nana w Skanecach. We hłownym rěčeše so přeco wo bibliji. Njejsym drje wšitko zrozumila, ale čujach harmoniju a běch zbožowna. Wjele je so tež rěčalo wo wonkownym misionstwje. Moji předchadnicy běchu misionarjow z Grönlandskej pola Eskimowcow a pola Hottentottow w Južnej Africe.

Sće mēla jako džěčo někajke wosebite dožiwjenje?

F. W. Najwážniše dožiwjenje bě, jako moja młodša sotra, po tym zo bě dwaj dnjej chora byla, zemré. To bě w lěce 1916, krótko do jeje konfirmacije. Něšto dnjow do toho smój hišće wo prašenjach wěry rěčaloj, a ja, kotraž běch wo tři lěta starša, běch jara překwapjena wot jeje spoznacow. A prašach so: Ze štyrnaće lětami wumrěć, je to zmysl žiwjenja? Tola, štož mje najbóle jimaše, bě, zo džěše młody, kćějacy čłowjek měry a wjesoly do směrce. Za nju bě to wotchad domoj. Ja pak běch hluboko zranjena. Dopominam so, zo džěch do podlanskeje stwy, poklaknych so a prošach Jězusa, zo by moje žiwjenje přiwzał a zo by mje jónu tež tak wumrěć dał. W tutym wokomiku zastupi mój nan do jstwy. Połožil swoju čěžku ruku na moje ramjo a praji:

Kak je přišlo, zo sće do diakonisow šla?

F. W. Tehdy njepušći mje prašenje: Sy ty zwolniwa, Bohu služić jako diakonisa? Tuta myšlička mje wustrōži. Mějach tola hinaše plany za swoje žiwjenje. Chcych rady być mandželska a mać. Wone prašenje pak mje wjace njepušći. Rěčach wo tym ze swojej maćerju. Džensa hišće slyšu, kak wona praji: „Džěčo, přemysli sej tutón krok dokładnje. Ale hdyž je či jasne tutón puć hić, potom dži bjeze stracha a dwělow a stup so cyle do jeho služby.“

Potajkim njebě to lochki rozsud za was, sotra Frieda?

F. W. Rozsud njebě lochki. Ale sym nazoniła: Hdyž smy zwolniwi činić, štož Boh sej wot nas žada, potom da wón nam tež mocy a kmanosće k tomu. Dnja 5. apryla 1921 zastupich do doma diakonisow w Elbingerōdže (Harz). Dyrbbju prajić, zo džěch tehdy přez někotrežkuli wojowanja a nutřkowe rozestajenja, tak zo so pruwowach, hač bě to woprawdže mój puć. Jako w modlitwje Boha wo jasnosć prošach, čitach słowa z biblije: „A woni wšitko wopušćichu a sćěhowachu jeho.“ Tak sej předewzach, nic wjac na čłowjekow hladać a so na wonkownosćach postorkować, ale jeničce na Boha zhladować. Jenož wot njeho chcych wotwisna być. A to je zasada mojeho žiwjenja hač do džensnišeho.

Kajki bě waš dalši puć?

F. W. W Berlinje wukubłach so jako hladarka chorých. Na mnje so tu telko džěla nawali, zo mějach druhdy začuće, zo so pod jeho

čězu zwjezu. Ale běch tež zbožowna při myšliće, zo chorým pomham.

Něšto lět pozdžišo běch gmejska sotra we wjesce Linderhausen. Tu knježeše čile wosadne žiwjenje. Mjez druhim mějachmy tam kruh młodych holcow a žonow. Džensa hišće, po 50 lětach, čujemy so, dalokož smy hišće žiwi, wutrobnje zwjazane mjez sobu. Tute lube žony ženje njezabudu. Wone běchu prawe misionarki, a wjele sym wot nich nawuknyla.

Kak je přišlo, zo sće sama misionarka?

F. W. Myšlička na wonkowne misionstwo mje dale a bóle zaběraše. Njerěčach pak z nikim wo tym. Bě to moje potajnstwo, kotrež jenož Boh znaješe. W tym času dóstach list wot nawodnistwa našeho doma z prašenjom, hač bych byla zwólniwa, hić do Chiny. To bě za mnje wobkrućenje wot Boha: Dži do wonkowneho misionstwa. Wot toho časa sym přeco zaso druhim ludžom radžila, z Bohom měć potajnstwo. Je to wobohaćenje, wšě prašenja a rozsudy nic před čłowjekami rozrěčować.

Poprawom nječujach so docyla kmana za tajki wulki nadawk. Dyrbbju přiznać, zo sym w cylm swojim žiwjenju, dalokož so dopominam, přeco domoj žedžila. Jónu so samo w šuli žedžba za maćerju tak sylnje na mnje wali, zo domoj lečach. Cyle wujachlena přińdžech domoj a běch hakle zaso zbožowna, hdyž swoju mać wuhladach.

(Pokročowanje slěduje)

Handrij Zejler

Štóz jeno Bohu wěri

Kak šěry, čorny steji haj nětk zrudnje wotlišeny! Je možno, zo zas widžitaj jón woći womłodženy? Ow wočakaj, hlaj, prostw kraj zas psychu nowu čěri, štóz jeno Bohu wěri.

Kak zakowana zemja je a wody zezamkane! Štó trawy, žita wysoke tu hlada žohnowane? Ow wočakaj, hlaj, prosty kraj či bohatstwo zas měri, štóz jeno Bohu wěri.

Džeń kušu kročel lubuje ze swětlom popjelanym; štó krasnosć jansku wuhladnje we jeho bratrow žanym? Ow wočakaj, čas dočakaj, wón miłosć zaso šěri, štóz jeno Bohu wěri!

POWĚSĆE

65 lět ewangelska cyrkej w Prožymje

Ze swjatočnymi božimi službami a filmowej hodžinu woswjeći Prožymska wosada (wokrjes Grodk) 65. kermušu a 30lětne wobstaće pozawneho chóra.

K 60. jubilejej wobnowi so cyrkwinna třecha a wěža. Mjez tym porjeńši so tež cyrkej wotnutřka. W 1. 1915 běchu započeli boži dom twarić, štož w 1. 1919 zakónčichu. Cyrkej ma tři woclowe zwony, kotrež so w 2. swětowej wójnje njesćazachu. Hačrunjež so na kóncu poslednjeje wójny wjele statokow zničili, wosta cyrkej bjez škody.

Wokrjesne zetkanje žonow

Dnja 28. oktobra 1984 zetka so něhdže 250 žonow Wojerowskeho wokrjesa w rjanej, tepjenej tykowanej cyrkwi w Sprječcach (natwarjena w l. 1688). Hač na jednu wosadu běchu wšitke zastupjene.

Knjeni fararka Renate Salinger ze Zhorjelca rěčeše wo temje: Žona w swj. pismje a we wosadze. Na jara přecelne a lube wašnje wona zwěsći, zo chodźa zwjetša žony na cyrkwinske zarjadowanja. Tola we wjednistwje cyrkwy je hišće mało žonow zastupjenych. Zetkanje wobrubu wosadny pozawnowy chor.

75 lět ewangelska cyrkej w Kulowje

W léce 1909 dotwari a woswjeći so ewangelska cyrkej w Kulowje, tak zo móžachu lětsa srjedy oktobra swoju 75. kermušu w přitomnosći Zhorjelskeho biskopa dr. Wollstädt woswjeći. Do l. 1965 bě Kulowska wosada wotnožka Wojerowskeje. Hakle w tutym léce so zesamostatni a dósta swj. fararja. Do tuteje wosady słušeja hišće Spale, kotraž maja swoju kapačku na kěrchowje a wosadnu rumnosć.

G. Wolf

Budyšin: Dnja 16. februara woswjeći Budyski cyrkwinski zastojnski rada Dietrich Lenk swoje 40. narodniny. Wón, kiž serbsku rěč njewobkneži, je nam w swj. zastojnstwje husto radžił, hdyž džěše wo prašenja cyrkwinskeho zastupjenja Serbow. Při tym je knjěz Lenk husto na posedenjach zwjazkoweje zhromadźizny a jeho wuběrka byl. Tam su zastupjerjo ewangelskich Serbow jeho jako wěcystojneho a fairneho partnera zeznali. Přejemy jemu w jeho zamówitim zastojnstwje bože žohnowanje a čilosć a strowosć za jeho dalše skutkowanje.

Přiwćicy: Kóždy ewangelski Serb drje serbskeho bura Kurta Łatkeho znaje, kiž w Přiwćicach bydli. Wón je nam jako naš serbski synodala znaty, kiž wo posedenjach našeje krajnjeje synody w Pomhaj Bóh a na kublanskich dnjach rozprawja. Tež na našich cyrkwinskih dnjach je wón hižo přednošował, na přikład w Poršicach loni wo problemach industrialneje produkcie a přirody (w decemburskim čisle Pomhaj Bóh wotčišćany).

Knjěz Łatki swječeše w decembru swoje 60. narodniny. Bohužel je Pomhaj Bóh to jara pozdže zhonił, tak zo móžemy hakle nětko na to spominać. Čitarjo Pomhaj Bóh přeja jemu bože žohnowanje, čilosć a strowosć a wjele mocy za jeho skutkowanje we wobłuku ewangelskich Serbow.

Dr. R. Kilank – tachantski farar

1. advent 1984 bě za Budyskich katolikow wažny dzeń – předewšěm za serbskich. Dotalne tři katolske wosady w Budyšinje: Pětrowska, Našeje lubeje knjenje a swj. Klary, buchu do jedneje zjednocene – do Pětrowskeje a farar dr. Rudolf Kilank, kotryž bě dotal jenož za wosadu Našeje lubeje knjenje, je nětko farar za wšěch katolikow w Budyšinje. W biskopskim dekreće je wosebje postajene, zo ma wosada měć stajneho serbskeho fararja a serbskeho kaplana. My ewangelscy Serbj so ze swojimi katolskimi bratrami wjeselime, zo je to za Serbow tak spomóžnje zarjadowane. Nowemu tachantskemu fararjej dr. Kilankej přejemy bože bohate žohnowanje za jeho nowe a wažne zastojnstwo.

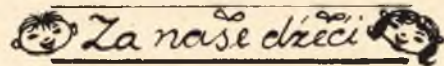
Na swjatočnej božej mše a tež na swjedženskeje hosćinje na tachantstwjje bě Serbska ew.-luth. superintendentura zastupjena. Gerhard Wirth

Lěto Schütza – Bacha – Händela 1985

W léce 1985 wopominamy tři wulke jubileje wuznamnych hudźbnikow. Woni maja za cyrkwinsku hudźbu wulki wuznam a su přikład w skutkowanju kóždneho cyrkwinskeho hudźbnika. Su to Heinrich Schütz, kotrehož 400. narodniny, Johann Sebastian Bach, kotrehož 300. narodniny, a Georg Friedrich Händel, kotrehož 300. narodniny lětsa woswjećimy. Georg Friedrich Händel je přeni, kotrehož narodniny 23. februara wopominamy. Wón narodźi so 1685 w Halle nad Sólawu. Ze 17 lětami přistajichu jeho hižo za organista reformowaneje wosady w Halle. Lěto pozdžišo džěše do Hamburga jako husler, potom cembalist k tamnišej operje. Kaž běše tehdom z wašnjom, pučowaše Händel z 22 lětami do hudźbnje wodźaceho kraja Italskeje. Tam ze-znajomi so wosebje z cyrkwinskej hudźbu a z oratorijemi, kotraž mějachu wulki wliw na jeho tworjenje. Händelowa hudźba sluchachu wosebje rady a ze zahoritósću w Jendźelskej. Tuž bě w Londnje žiwy a wumrě tam w l. 1759.

Z instrumentalneje hudźby sluchaja a hudza so wosebje rady dwanaće byrglowych koncertow (Koncerty za byrgle a orchester). Najznačiši a najbóle ludowy oratorij (wot někak 30 oratorijow a cyrkwinskih kruchow) je „Mesias“. Drje najznačiši adwentski kěrluš „Dzowka Cion, wjesel so“ je z oratorija „Josua“.

Sobotu, dnja 23. februara 1985, w 19.30 hodź. (Händelowe 300. narodniny) wotměje so w Budyšinje, w domje krajnocyrkwinskeho zjednocenstwa, Při pólnym hrodzičku 6 (Am Feldschloßchen 6), hudźbny wječor z twórbami Georga Friedricha Händela. C. B.

Imišec maćerka

Jan Wałtar – student teologije a Němc – přijědže před wjac hač 100 lětami do Hodźija k fararjej Imišej. Pola njeho chcyše w prědninach serbsku rěč nawuknyć. „Z kajkej wutrobitosću a woprawdžitej nanowskej lubosću a dobroćiwosću mje farar Imiš a tež jeho žena powitašaj, njemóžu wopisać. Wot přenjeho wokomika začuwach, zo namakam tu lubosć, kajkaž je hewak jenož w staršiskim domje, a ženje, tak dołho hač budu žiwy, njezapomnu na wutrobite serbske powitanje w różowej zahrodze Hodzijskeje fary.“

Tak kaž Jan Wałtar čujachu so wjele hosći na farje w Hodźiju: kaž doma. Mila Imišowa, žona fararja, měješe tajke dobre a lube wašnje, zo wjele ludži ju mjenowaše „Imišec maćerka“. Wona je mnohim pomhała, radžiła a dobroty wopokazała. Mila Imišowa je přikład wšitkim serbskim žonam, tež dokož je swój narod tak jara lubowała. Tak pisa swojijm přecelkomaj: „Mi ničo na swěće njemóže rubić lubosć k swojej narodnosći!“ Lědma 19lětna je pomhała serbski słownik pisać. Tež něšto spěwow a kěrlušow wona zbasni, a ze wšěch wučitamy, zo bě wona z cyłej dušu Serbowka.

Před 90 lětami, dnja 21. 2. 1895, zemrě „Imišec maćerka“.

Jan Wałtar – mjeztym farar a serbski prócowar – wo nju žarowaše:

„Měj džak za twoju starosć maćernu, za swěru, z kotrež sy nas lubowała, sto króć měj džak za twoju lubosć wšu, ta wostanje, tu njeje smjerc nam

wzala.“

Hdyž přińdžece jónu do Hodźija, džiče tam na kěrchow pohladać a položece kwětku na row „Imišec maćerki“.

Přispomjenčko

Někotři z Was su drje w januarskim čisle to abo tamne podarmo pytali. Tak na přikład njebě móžno, ze stawiznami serbskich cyrkwinskih dnjow pokročować, dokož mějachmy wjele aktualneho materiala. Zo wo zapokazanju serbskeho superintendenta hakle nětko rozprawjamy, zaleži na tym, zo dyrbbeše so januarske čisto hnydom po zapokazanju přihotować a rozprawy hišće njeběchu dóšle. Myslu sej pak, zo wo tym a wo někotrych druhich zarjadowanjach tež nětko hišće rady čitaće.

Při tutej składnosći chcu so tež w mjenje přihotowaneho kruha Wam, lubi Serbja, džakować, zo sće na zapokazanje w tak bohatej ličbje přišli.

S. Albert

We Wósporku ...

... běchu sej na Reformaciski swjedźen přeprošyli Lipsčansku Hrajnu wosadu z hru wo M. Lutheru. Tydžěn do toho wozwiji farar w cyrkwi, zo běchu z Lipska telegrafowali: „Njeprijědzemy. Čert na žoldk schorjeł. Luther sej nohu zlamal.“ Tola mjeztym staj wotchorjełoj, a Wóspórčenje so nadžijeja. jeju bórže wuhladać směć.

SERBSKE BOŽE SŁUŽBY

februar 1985

3. 2. – 3. njedźela do póstneho časa

Budyšin – Michalska: 9.00 hodź. kemše (Albert)
Budestecy: 14.00 hodź. kemše z božim wotkazanjom (Albert)

10. 2. – 2. njedźela do póstneho časa

Huska: 10.00 hodź. kemše (G. Lazar)

17. 2. – njedźela do póstneho časa

Poršicy: 8.30 hodź. kemše z božim wotkazanjom (Feustel)
Budyšin: 10.00 hodź. kemše z božim wotkazanjom (Feustel)
Bucecy: 10.00 hodź. kemše (G. Lazer)
Hrodzišćo: 9.00 hodź. kemše (Malink)

24. 2. – 1. njedźela w póstnym času

Hodźij: 10.00 hodź. kemše z božim wotkazanjom (G. Lazer)
Bart: 8.30 hodź. kemše (Malink)
Njeswaćidło: 8.30 hodź. kemše (Feustel)

3. 3. – 2. njedźela w póstnym času

Budyšin-Michalska: 9.00 hodź. kemše (Albert)
Budestecy: 14.00 hodź. kemše (Albert)

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. – Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin, Sukelska 27. Redaktor: sup. Siegfried Albert, 8600 Budyšin, Serbski kěrchow, tel. 422.01. Ekspedicia: farar G. Lazar, 8601 Bucecy (Hochkirch), Kirchweg 3. – Lic. č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerkeje rady NDR. – Čiść: Nowa Doba, čl. šćernja Domowiny w Budyšinje (III-4-9-2544). – Wuchadza jónkróć za měsac. Přinoški a dary na konto: Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen, Sp. Bautzen 4962-30-110 – Index-Nummer 32921